

Nízko-traumatická zlomenina: okno příležitosti pro sekundární prevenci bez omeškania

Soňa Dubecká, Martin Kužma, Peter Jackuliak, Juraj Payer

Lekárska fakulta Univerzity Komenského a Univerzitná nemocnica Bratislava, Slovenská republika

Moderný rizikovo orientovaný prístup k diagnostike a liečbe osteoporózy už nie je založený len na stanovení kostnej denzity pomocou DXA, ale na komplexnom hodnotení rizika zlomenín. Súčasná diagnostika a rozhodovanie o liečbe sa opierajú o denzitometriu, klinické rizikové faktory, anamnézu nízko-traumatickej zlomeniny a nástroje na odhad pravdepodobnosti budúcej zlomeniny, najmä FRAX, prípadne jeho ďalšie spresnenie pomocou TBS, FRAXplus a ďalších ukazovateľov. Tento vývoj vedie k presnejšiemu výberu pacientov s vysokým rizikom, k lepšiemu zacieleniu liečby a k jej individualizácii podľa rizikového profilu. Ide o prístup, ktorý je už zakotvený v súčasných medzinárodných odporúčaniach a následne prispôbovaný v národných odporúčaniach jednotlivých odborných spoločností vrátane nových národných odporúčaní pre diagnostiku a liečbu osteoporózy na Slovensku. Recentná nízko-traumatická zlomenina pritom predstavuje okno príležitosti pre sekundárnu prevenciu bez omeškania.

Kľúčové slová: osteoporóza, nízko-traumatická zlomenina, bezprostredné riziko, sekundárna prevencia, FRAX, FLS.

Low-trauma fracture: a window of opportunity for secondary prevention without delay

The modern risk-oriented approach to the diagnosis and treatment of osteoporosis is no longer based solely on the assessment of bone mineral density by DXA, but on a comprehensive evaluation of fracture risk. An important role is played by clinical risk factors, a history of low-trauma fracture, FRAX, TBS, and other tools that allow more precise patient stratification and treatment individualization. A low-trauma fracture represents a window of opportunity for secondary prevention without delay, because after a recent fracture the risk of another fracture is highest in the short-term period. This article summarizes the current approach to the diagnosis of osteoporosis, the practical classification of fracture risk, and the selection of treatment according to risk level. Special attention is paid to the concept of imminent risk and to the importance of early secondary prevention after a low-trauma fracture, including a coordinated approach within an FLS. Early identification and targeted management of a patient after a low-trauma fracture are key prerequisites for reducing the risk of subsequent fractures, loss of independence, and mortality.

Key words: osteoporosis, low-trauma fracture, imminent risk, secondary prevention, FRAX, FLS.

Úvod

Moderný rizikovo orientovaný prístup k diagnostike a liečbe osteoporózy už nie je založený len na stanovení kostnej denzity pomocou DXA, ale na komplexnom hodnotení rizika zlomenín. Súčasná diagnostika a rozhodovanie o liečbe sa opierajú o denzitometriu, klinické rizikové faktory, anamnézu nízko-traumatickej zlomeniny a nástroje na odhad pravdepodobnosti budúcej zlomeniny, najmä FRAX, prípadne jeho ďalšie spresnenie pomocou TBS, FRAXplus a ďalších ukazovateľov. Tento vývoj

vedie k presnejšiemu výberu pacientov s vysokým rizikom, k lepšiemu zacieleniu liečby a k jej individualizácii podľa rizikového profilu. Ide o prístup, ktorý je už zakotvený v súčasných medzinárodných odporúčaniach a následne prispôbovaný v národných odporúčaniach jednotlivých odborných spoločností (1, 2). Recentná nízko-traumatická zlomenina pritom predstavuje okno príležitosti pre sekundárnu prevenciu bez omeškania.

Osteoporóza je chronické systémové ochorenie skeletu, ktoré je často klinicky nemé až do prvého prejavu – nízko-traumatickej zlome-